

РАЗПОРЕЖДАНЕ

№ 46970

гр. София, 12.04.2023 г.

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 53 СЪСТАВ, в закрито заседание на дванадесети април през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: **КОНСТАНТИН АЛ. КУНЧЕВ**

като разглежда докладваното от **КОНСТАНТИН АЛ. КУНЧЕВ** Частно гражданско дело № 20231110107727 по описа за 2023 година

По своето естество и правна природа записът на заповед и менителницата служат на търговския оборот и са абсолютни търговски сделки. Те имат съвсем различно предназначение и функция в търговския оборот. В сферата на защита на потребителите обаче тяхното използване води до засягане значително на ефективната защита на потребителя. Нещо повече, то води до нарушаване на принципа за справедлив процес, защото единствената им цел е да се заобиколят специалните императивни норми, регулиращи материалното правоотношение, което е недопустимо. В този смисъл се затруднява и съдът при изпълнение на задължението му служебно да следи за неправомерност на клаузите в потребителските договори.

Приема се, че тъй като менителничните ефекти са поначало абстрактни, кредиторът не е длъжен да сочи дали има и какво е каузалното отношение, а ако потребителят не възрази срещу заповедта за изпълнение и в исковия процес не направи възражение за наличие на кауза и не докаже връзката между менителничния ефект и договорното основание, **съдът не може да извърши проверка за нищожност и неправомерност на последното.**

В този смисъл следва да се съобразят **мотивите на Решение от 13 септември 2018 г., Profi Credit Polska, C 176/17, EU:C:2018:711, т. 59 и 61.** В диспозитива на същото решение е посочено, че Член 7, параграф 1 от Д. 93/13/ЕИО на С. от 5 април 1993 година относно неправомерните клаузи в потребителските договори, трябва да се тълкува в смисъл, че **не допуска национална правна уредба като тази по главното производство, позволяваща издаването на заповед за изпълнение по редовен запис на заповед, с който е обезпечено вземане по договор за потребителски кредит, когато сезираният със заявление за издаване на заповед за изпълнение съд не е компетентен да провери евентуално неправомерния характер на клаузите по този договор, тъй като правилата за упражняване на правото на възражение срещу такава заповед не позволяват да се осигури зачитането на правата, които потребителят черпи от тази Д.**

Понастоящем чл. 34 от Закона за потребителския кредит (ЗПК) и чл. 26 от Закона за кредитите за недвижими имоти на потребителите (ЗКНИП) предвиждат, че „кредиторът не може да задължава потребителя да гарантира договора за кредит чрез издаване на запис на заповед или менителница“. Юридическо задължаване в равнопоставени отношения не може да има, затова изглежда идеята е, че кредиторът следва да предлага и договори без менителнични ефекти, което обаче ще намира отражение към условията по кредита (т.е. е възможно икономическо принуждаване). Според закона при частично плащане кредиторът следва да приведе ценната книга в съответствие с остатъка. Досегашните разпоредби на чл. 26 ЗКНИП и чл. 34 ЗПК са напълно неефективни и нямат реалното регулативно и възпиращо действие, което се изисква от **чл. 22, параграф 3 от Д. 2008/48/ЕО** на Е.П. и на С., в който е предвидено, че държавите-членки освен това гарантират, че разпоредбите, които приемат за изпълнение на настоящата Д., не могат да бъдат заобиколени. В този аспект следва да се приема, че съдът има служебно задължение

да изиска договора и да го провери за съответствието с изискванията на правилата за защита на потребителя, предвидени в закона.

В този смисъл изрично Решение от 7.11.2019 г. по съединени дела С -419/18 и С-483/18 на СЕС, с което се приема, че член 6, параграф 1 и член 7, параграф 1 от Д. 93/13, както и член 10, параграф 2 от Д. 2008/48 трябва да се тълкуват в смисъл, че ако при обстоятелства като разглежданите в главните производства национална юрисдикция изпитва сериозни съмнения в основателността на искане, обосновано със запис на заповед, който е предназначен за обезпечаване на произтичащото от договор за потребителски кредит вземане, и ако този запис първоначално е издаден бланково от издателя и впоследствие е попълнен от поемателя, националната юрисдикцията трябва служебно да провери дали направените между страните уговорки са неравноправни, и в това отношение може да изиска от продавача или доставчика да представи документа, в който са записани тези уговорки, така че посочената юрисдикция да може да се увери, че правата, които потребителите черпят от тези директиви, са спазени.

В този смисъл следва **конформно да се тълкува новата разпоредбата на чл. 417, т.10 ГПК**, в сила то 24.12.2019г., от което да се изведе правилото, че в случай на запис на заповед издаден, за който има достатъчно обосновано съмнение, че е издаден, за да гарантира задължения по потребителски кредит, **съдът може служебно да изисква договора за потребителски кредит** и ако такъв договор не бъде предоставен от заявителя, **съдът следва да се отхвърли заявлението изцяло**, тъй като само по този начин няма да бъде допуснато да бъде **заобиколена защита на потребителя с едностранни действия** на кредитора, което е изрично изискване и на чл. 22, параграф 3 от Д. 2008/48/ЕО на Е.П. и на С. и следва пряко от Д. 93/13, тълкувана в константната практика на СЕС, посочена по-горе.

Впрочем това точно са и мотивите на законодателят да въведе изменението на ГПК и да предвиди изрично в чл. 417, т.10 ГПК, че запис на заповед, менителница или приравнена на тях друга ценна книга на заповед, както и облигация или купони по нея. Когато ценната книга обезпечава вземане, **произтичащо от договор, сключен с потребител, към заявлението се прилага договорът, ако е в писмена форма, заедно с всички негови приложения, включително приложимите общи условия**. За мотивите на закона в тази част **може да се съди от обсъжданията в заседанието на правната комисия** на второ четене, изказванията на народния представител Христиан Митев, зам. Министър на правосъдието Десислава Ахладова, която дискусия е достъпна на:

<https://parliament.bg/bg/parliamentarycommittees/members/2577/steno/ID/5798>, като и от становището достъпно на:

<https://parliament.bg/pub/cW/20190328111916%D0%B4%D0%BE%D0%BF%D1%8A%D0%>

В тази връзка следва да се посочи, че съдът по настоящото дело е изискал договора за кредит от заявителя, като е ясно, че такъв има, което е служебно известно на съда от други дела, които има с този заявител. Също така е ясно от предмета на дейност обявен в търговски регистър на заявителя, че той се занимава с потребителско кредитиране, също така е ясно че кредита е даден на физическо лице. В случая бездействието на заявителя да представи договора създава абсолютна невъзможност съда да извърши преценка за неравноправни клаузи в договора, както и за спазване на свърхимепартивните норми на чл. 3ПК. По тази причина заявлението следва да се отхвърли, доколкото не може да се установи безспорно вземане в него дали произтича от юридически факт, който съответства на закона или не.

Ако желае заявителя при запиване на таксата може да предяви осъдителен иск, за да установява вземането си в исковото производство, в което обаче ще важат същите правила да се представи договор, за да ес упражни служебен контрол за неравноправност и , това следва тъй като е въведено **като изричен принцип на ГПК чл. 7, ал . 3 ГПК**.

Съдът е длъжен служебно да следи за спазване **на свърх императивните разпоредби на чл. 19, чл.10а, чл.22 и чл. 33 ЗПК**. Съгласно постоянната практика на Съда на ЕС въпросът дали дадена договорна клауза трябва да бъде обявена за неравноправна следва да **се приравни на въпрос от обществен ред**, тъй като националният съд е длъжен служебно да преценява неравноправния характер на договорните клаузи, попадащи в приложното поле на Д. 93/13. В този смисъл изрично е обобщена и съдебната практика в Решение от

7.08.2018 г. по съединени дела С-96/16 и С-94/17 на Съда на ЕС. Преценката за спазване на посочените разпоредби е възможно да се направи само на база на твърденията в заявлението, от които произтичат вземанията, като съдът може да съобрази и представените към заявлението договор и общи условия по аргумент от **чл. 410, ал. 3 ГПК**. Това задължение на съда да следи служебно за неравноправни клаузи в заповедното производство произтича пряко от целта на Д. 93/13/ЕИО и Д. 2008/48 да се осигурява минималната процесуална гаранция за ефективна защита на правата и интересите на потребителите. Този принцип е въздигнат и в основен принцип на гражданския процес, което следва от **изричната разпоредба на чл. 7, ал.3 ГПК**.

ГПК е процесуален закон има незабавно действие към настоящия момент е в сила и съдът преценява, че при дадена възможност заявителя да отстрани нередовността, а именно да представи договора за потребителски кредит не го е направил в срока, макар да е бил предупреден изрично за последиците, поради което заявлението му не отговаря на изискванията на чл. 417, т.10 ГПК, в сила от 24.12.2019 г. и следва да се отхвърли изцяло. В тази връзка е и изискването на чл. 410, ал.3 ГПК в сила от 24.12.2019 г., като налице за отхвърляне на заявлението и на основание чл. 411,2, т.1 ГПК. В този смисъл съдът

РАЗПОРЕДИ:

ОТХВЪРЛЯ заявление вх. № 39277 от 13.02.2023 г. за издаване на заповед за изпълнение по чл. 417, т.10 ГПК, подадено от Ф.

Разпореждането подлежи на обжалване в едноседмичен срок от заявителя пред Софийския градски съд.

Препис от разпореждането да се връчи на заявителя, което обстоятелство изрично да се удостовери в отрязка от съобщението.

Съдия при Софийски районен съд: _____